

sine ulla spe restitutionis, facta cum certis solemnitatibus, & privatione privilegii Clericalis tum fori, tum Canonis, per quam reus traditur potestati Sæculari. Degradatus licet privetur privilegiis Ordinis, sed non potest ipso Ordine privari, cum sit indelebilis; unde tenetur ad votum castitatis, si fuit in Sacris; & invalide matrimonium contraheret, atque velide consecrare hostiam: tenetur quoque ad Horas Canonicas, nisi forte justa de causa impediatur.

50. *Quæst. 7.* Quid est depositio, & a quo fieri potest? R. 1. Differt a degradatione, quia depositio fit verbo tantum, & sine solemnitatibus, relicto privilegio Canonis, & fori. R. 2. solus Episcopus degradare potest, deponere autem possunt Episcopi loco ejus Vicarii. Id autem fieri nequit, nisi in casibus jure expressis, & delictis enormibus. Cum degradato solus Papa dispensare potest; sed cum deposito etiam Episcopus, si crimen sit levius adulterio.

CAPUT IV.

De Interdicto.

51. *Quæst. 1.* Quid, & quotuplex est interdictum? R. 1. est censura Ecclesiastica, per quam homo privatur usu Divinorum Officiorum Sacramentorum aliquorum, & Ecclesiasticæ sepulturæ, secundum se ipsa. Quæ ultima verba adduntur ad distinguendum interdictum ab Excommunicatione, quæ privat his bonis sed solum quatenus sunt communicatio cum fide-

bus: suspensio vero proprie non usum prohibet, sed impedit exercitium Ecclesiasticæ potestati. R. 2. dividitur in locale, & in personale, & mixtum: locale est, per quod prohibentur omnibus participatio Sacrorum Officiorum, sed incerto loco tantum: personale vetat Officia sacra certis tantum personis in quocumque loco. Mixtum est, quod prohibet celebrationem in tali loco, & talibus personis. Potest quoque esse interdictum generale, quo locus generalis, v. g. Collegium, Civitas, cet. interdicitur; & particulare, quo locus, aut personæ particulares sunt interdictæ.

52. Itaque interdicta Civitate, interdicuntur etiam suburbia; & interdicta parochia, etiam sacellum, & cœmeteria cotingua, quia accessorium sequitur principale. Ita ex c. *si licitas de Sent. Exc. in 6.* ubi etiam legitur, interdicta generatim Civitate pariter interdici Ecclesias Regularium; & hoc interdictum generale servandum esse tum a Clericis, tum a Regularibus, atque etiam ab Episcopo, qui illud tulit. Verum interdicto populo, non interdicuntur ii, qui non sunt pars populi, non studiosi, peregrini, Clerici, cet. E converso Clero interdicto, non intelliguntur laici ex c. *si sent. nec Regulares nisi Beneficium, vel officium in illo populo habeant; pariter nec Clerici privilegio fori non gaudentes, uti nec alii qui non habentes beneficium, nec officium, unum cum Clero corpus non constituunt.*

53. Notandum est autem, eximi ab interdicto personalis generali 1. Episcopos, qui &
Tom. II. 32

a generali suspensione eximuntur. 2. infantes & amentes, doli incapaces, qui tamen privantur Ecclesiastica sepultura. 3. innocentes, statim ac alibi domicilium collocant. 4. exteros, etiam si per multum tempus inter cives habitent. Notandum est autem, magnum esse discrimen, cum dicitur *Civitas N. interdicatur*; vel *Cives N. interdiciuntur*; nam cum interdictum cadit supra Civitatem, licet civibus, aut incolis, qui causam interdicto non dederunt, alio ire, & ibi Divinis interesse. Quod eis non licet, si cives interdiciantur; nisi desinant ibi cives esse, nec causam dederint interdicto.

54. *Quest. 2.* Quinam sunt effectus interdicti? R. sunt 1. prohibitio Divinorum Officiorum. 2. Sacramentorum, excepto baptismo, confirmatione, & pœnitentia. 3. sepulturæ sacræ. IV. peccatum mortale, quod committitur a violentibus interdictum. Item irregularitas, quæ incurritur a Clericis, & excommunicatio a Religiosis. Circa quæ scienda sunt sequentia. 1. non prohiberi officium B. M. vel Defunctorum, si dicantur privatim, & in loco ad ea non deputato. Prohiberi quidem sacris interesse etiam interdictis ob alienam culpam, Clericis tamen, & Religiosis non interdictis licet clausis januis, sine campanarum sonitu, officia Divina celebrare ex c. *alma mater de Sent. Exc. in 6.* Permittitur tamen in festis Natalis Domini, Paschæ, Pentecostes, Assumptionis B. M., & per Octavam Corporis Christi, ut Divina Officia cantentur solemniter, admissis etiam interdictis, qui & tenentur his diebus audire

Missam, dummodo, qui causam interdicto dederunt, altari non appropinquent, nec veniant ad offertorium, vel communionem. Regulares autem possunt admittere ad Divina Officia famulos, Procuratores, & Operarios suos, item eos, qui Tertii Ordinis dicuntur, modo non sint speciatim interdicti, nec causam dederint interdicto.

55. Secundo per prohibitionem Sacramentorum non prohibetur ex c. *alma Mater* administratio baptismi, etiam solemnis, atque a ministro generatim interdicto; non autem is licet speciatim interdicto. Idem dico de Sacramentis Pœnit. & Confirm., quæ omnibus permittuntur, iis exceptis qui causam dederint interdicto, etiam auxilio, vel favore, & exceptis speciatim, & nominatim, interdictis, nisi prius præstent satisfactionem debitam, si possint; aut si non possint, cautionem saltem juratam. Eucharistia vero potest dari morituris, & deferri cum lumine, & campana, sed non ita Sacramentum Extremæ Unctionis, quod tamen Religiosis communiter permittitur tempore interdicti. Est autem valde probabile contra Suarium, & alios, etiam eo tempore posse contrahi matrimonium, quod ab ipsis contrahentibus quoad substantiam administratur.

56. Nota deinde: interdictum, etiam ex injusta sententia latum, si secundum allegata justa sit sententia servandum esse in foro externo; cessante autem scandalo, possunt audiri sacra, & recipi Sacramenta. Religiosi tamen quando interdictum servatur ab Ecclesia Ca-

thedrali, vel matrice, tenentur illud servare, etiam si illud sit nullum ex quocumque capite. *Clement. 1. de Sent, Exc.*

57. Quod attinet ad sepulturam Ecclesiasticam, illa prohibentur interdicti, etiam infantes, & amentes. Excipe Clericos, qui si nominatim interdicti non sunt, possunt sepeliri in Ecclesia, etiam cum Missa, sed sine pompa; in Ecclesia autem specialiter interdicta possunt quidem sepeliri, sed sine Missa, Laici autem, qui tempore interdicti sepulti sint in Ecclesia, exhumari debent, & cessante interdicto, in loco sacro reponi. Violantes interdictum peccant mortaliter, nisi excuset parvitas materiæ; Clerici vero exercentes Ordinem Sacrum incurrunt præterea irregularitatem, si sint specialiter interdicti, vel in loco speciatim interdicto, vel in loco generatim interdicto, januis apertis, & cum solemnitate. Quod si ad Ordines, vel ad alia officia Divina laicos admittant, interdicuntur *ipso facto* ab ingressu Ecclesiæ, religiosi autem insuper excommunicantur *ipso facto*. Laici vero peccant graviter, si contra interdictum personale recipiant Sacramenta, si vero nominatim interdicti non sunt, violatio interdicti localis, audiendo Divina Officia, erit solum veniale.

58. *Quæst. 5.* Quis potest interdictum ferre, & an ad illum incurrendum requiratur gravis culpa? R. 1. interdicere possunt iidem, qui excommunicare, & suspendere; nec ad id Episcopi indigent consensu Capituli, quicquid olim in usu fuerit. Prælati quoque Regulares possunt

interdicere suos subditos, sed non Ecclesias suas. R. 2. interdictum personale nequit imponi pro culpa aliena, neque pro culpa levi, nisi ad breve tempus, & in ordine ad aliquem particularem effectum. Interdictum autem locale, vel generale in Communitatem, requirit peccatum valde grave cum contumacia, commissum a capite, vel præcipuis membris, etiam si reliqui culpa vacent.

59. *Quæst. 4.* Quis possit tollere interdictum, & ab illo absolvere? R. 1. interdicta generalia, lata ab homine non possunt auferri, nisi ab eo, qui tulit. Generalia autem, a jure lata, nec reservata possunt tolli ab Episcopo, vel ab eo, qui jurisdictionem habet in Communitatem; non tamen a Regularibus privilegiatis, quia locus, & Communitas foro penitentiae non subjacent. R. 2. ab interdictio juris personali, non reservato potest absolvere quivis Sacerdos approbatus. Per privilegium autem absolvendi a censuris non intelligitur potestas tollendi interdictum locale, aut personale Communitatis.

60. *Quæst. 5.* Quid est cessatio a divinis? R. est ordinatio, Clericis facta, ut abstineant ab officiis Divinis, & ab Ecclesiastica sepultura. Fitque in signum mœroris, vel ad reparandam gravem aliquam injuriam, Deo factam. Habet eosdem fere effectus, quos interdictum, sed non est censura, & imponitur ab eisdem, a quibus censura, eosdemque obligat in loco, ubi imponitur. Sacramenta autem, ubi necessitas postulat, administrari possunt ea fere ratione, qua dictum est de tempore interdicti.

CAPUT V.

De irregularitate in genere.

61. *Quæst. 1.* Quid, & quotuplex sit irregularitas? R. est impedimentum Canonicum, impediens susceptionem Sacrorum Ordinum, & usum eorum. Aliqui voluerunt, eam esse quoque censuram, cum habeat rationem poenæ Ecclesiasticæ; sed communiter negatur, esse censuram, sed solum Canonicum impedimentum, ut habetur in *c. quærenti de verborum signif.* & sæpe contrahitur sine peccato: semper autem a jure est, nunquam ab homine. Duplex autem est; altera scilicet ex defectu, altera ex delicto; utraque autem potest esse vel *tôtalis*, privans omni ordine suscipiendo, & suscepti exercitio, v. g. homicidium, & bigamia; vel *partialis*, quæ tantum privat aliquo ministerio Ordinis, vel solo ascensu ad Superiorem. Sic Sacerdos carens oculis, vel palma inhabilis est ad Missam, non tamen ad confessiones audiendas; & Diaconus sinistro carens oculo, inhabilis est ad Sacerdotium, in suo tamen ordine ministrare potest.

62. *Quæst. 2.* Quinam sunt effectus irregularitatis? Tres omnino numerantur. 1. inhabilitate ad ordines. 2. impedire exercitium ordinum susceptorum. 3. invalidare collationem beneficii. Quod ad primum attinet, graviter peccat is, qui in irregularitate suscipit, vel exercet ordines, licet ordines ita collocati sint va-

lidi. Peccat etiam graviter, ita suscipiens primam tonsuram, & Episcopus illam conferens, ut docet Suarez cum communi DD. Sed irregularitas nullo modo privat iis actionibus, quæ non requirunt exercitium ordinis, & quas etiam laici exercere possunt, puta recipere Sacramenta, officia canere, sicut & conferre beneficia, quia hoc spectat ad usum jurisdictionis, non Ordinis; item matrimonio assistere, vel facultatem assistendi alteri præbere, dispensare in votis, cet.

63. Quod attinet ad exercitium Ordinis, istud irregulari prohibetur in *c. fin de temp. Ord.* Unde Sacerdos irregularis approbatus etsi valide, sed illicite absolvit. Prohibetur etiam a Trid. Sess. 22. *c. 7. ut nullo tempore (irregularis) ad Sacros ordines promoveri possit, nec illi aliqua Beneficia Ecclesiastica conferri liceat.* Et idem colligitur ex *c. de Cler. non ordin.* & ex aliis locis Canonici juris. Hinc si irregularitas sit totalis, communior DD. sententia affirmat, collationem factam irregulari beneficii, requirentis exercitium ordinis, esse invalidam ipso jure; nam cum beneficium datur propter officium, is, qui ad officia sit inhabilis, inhabilis erit quoque ad Beneficia. Suarez, Tournely, Cabassutius, alij. Sed non desunt, qui talem collationem velint non esse irritam, sed irritandam, eo quod in jure expressum non habeatur, irregularem esse incapacem Beneficii. Ita Elbel, Layman, Salmant. alijque.

64. Profecto si collatio facta sit ante irre-

gularitatem, is, qui postea evadit irregularis, non tenetur dimittere Beneficium, sed tenetur petere dispensationem; verum si ea proveniat ex delicto, poterit a iudice privari; sed non si ex infirmitate. Si collatio facta sit ei, qui jam est irregularis, sed ex parte tantum, collatio valida est, & licita; idemque dico, etiamsi beneficium sit simplex, nec habeat sibi injunctum officium, vel exercitium Ordinis sacri, sed tantum onus recitandi horas, aut quidpiam aliud, quod & laici exercere possint.

65. *Quæst. 3.* An in dubio irregularitas incurratur? R. 1. nisi jure expressa habeatur, nulla incurritur irregularitas, ut constat ex c. *is qui de sent. Exc.* Unde qui dubitat, an sit irregularis, prudentem adhibere debet diligentiam, ut inquireat veritatem; quod si, ea adhibita, nihil inveniatur, potest se gerere ut immunem ab irregularitate, quum pro eo stet possessio innocentia. Excipe dubitantem de homicidio a se patrato; is enim est irregularis ex c. *ad audientiam de homic.* Nec solum in foro externo, ut aliqui volunt, sed etiam in interno, ut communis fert DD. sententia, & colligitur ex ratione in eodem textu allata, quæ utrumque forum comprehendit. Sed notant Elbel, Pikler, & alii, id intelligi, cum aliquis est certus de homicidio, & solum dubitat, an ipse actione sua fuerit causa illius; nam si dubitet, an re vera secutum sit homicidium, non censetur irregularis. Talis est Medicus, qui venam aperuit prægnanti, ut

abortus sequeretur, & postea dubitat de effectu secuto: verum si remedia adhibita, v. g. ad procurandum abortum sint ex se ita efficacia, ut communiter obtineant effectum, esset irregularis, quia tunc præsumptio stat pro abortu.

66. R. 2. in dubio facti de aliis delictis præter homicidium, multi putant incurri irregularitatem, & ita sentiunt Tournelyus, Concina, & alii ex c. *audientiam*, ubi dicit: *dum in dubiis semitam debeamus eligere tutiorem*, cet. Communis tamen, & verior sententia negat; quia odia sunt restringenda, & nemo in dubio est damnandus ex reg. juris *favorabilioris*; nec ab ea regula est recedendum, nisi contrarium in jure exprimitur; solum autem id expresse constat de homicidio. Atque in materia juris non valet argumentum a simili deductum, nec pœna extendenda est ultra casus in jure expressos.

67. *Quæst. 4.* Quid requiritur ad irregularitatem ex delicto? R. requiritur actio externa, & consummata, quæ sit peccatum mortale ex c. 5. *de pœnis in 6.*, ubi dicitur, pœna gravissima non esse infligenda pro culpa levi. Irregularitas autem inter pœnas gravissimas numeratur, & præceptum sub ea obligans certe obligat sub mortali. Debet etiam esse exterior, & quidem in suo genere perfecta, ut de aliis censuris dictum est. Quod si in aliqua bulla, aut Canone sit mentio de irregularitate mentali, ibi sermo est de irregularitate ob crimen externum quidem, sed omnino occultum. Quam-

vis enim aliqui TT. negent irregularitatem cadere supra crimen occultum, nisi sit homicidium, verior tamen sententia universim affirmat, & constare videtur ex Trid. Sess. 24. ubi facultas datur Episcopis absolvendi ab irregularitatibus, & censuris *occultis*; quo nomine exprimit hæresim, homicidium, & alia crimina; quæ licet occulta, modo sint externa, subjacent potestati, & reservationi Ecclesiæ.

68. Requiritur etiam ad incurrendam irregularitatem notitia legis Ecclesiæ prohibentis. Ita contra Suarium, & Azorium sentiunt communiter TT. cum S. Antonino 3. p. tit. 24. c. 33. Et probatur ex c. *proposuisti* d. 82. ubi Innoc. I. decrevit, Clericos quosdam incontinentes non esse deponendos juxta Constitutionem Siricii Papæ, eo quod eam ignoraverint. Ratio est; quia lex Ecclesiastica pœnam imponens super crimine a lege Divina vetito, novum jus condit; qui autem peccat contra legem Divinam, ignorans sine culpa legem Ecclesiæ, peccat quidem contra illam, non vero contra istam; unde licet incurrat pœnam Divinæ legis, sed non pœnam legis humanæ. Excipe homicidium, quod ideo sub pœna irregularitatis prohibetur, quia est actio lenitati contraria, quæque valde dedecet altaris ministrum, adeoque non decet, ut homicida, etiam inscius pœnæ sacris operetur. An autem in aliis delictis non solum requiratur scientia legis Ecclesiæ, sed etiam notitia irregularitatis, non convenit inter DD.

69. *Quæst. 5. Quomodo tollitur irregulari-*

tas? R. ea non aufertur per absolutionem, sed per dispensationem hac, vel simili forma: *Dispenseo tecum in irregularitate, quam contraxisti ob hanc, vel illam causam.* Extenditur autem dispensatio ad omnes irregularitates, quas ille vult, & potest dispensare. Hæc autem potestas non convenit cuicumque confessario, sed ei, qui speciale privilegium habeat dispensandi. Solus Papa dispensare potest in irregularitate, quæ oritur ex defectu; in ea vero, quæ provenit ex delicto possunt quoque Episcopi dispensare ex jure Tridentini, sed non in homicidio, quod quis directe, & per se voluit; neque in aliis delictis ad forum contentiosum deductis. Prælati regulares ex privilegio S. Pii V. dispensare possunt cum suis subditis in omni irregularitate occulta, etiam homicidio. Hinc admittentes aliquem ad Professionem censetur cum eo dispensare, & per professionem aufertur omnis irregularitas quoad Ordines, sed non quoad prælaturas ex c. *de filiis presbyt.* circa quas tamen dispensare possunt Prælati, saltem in Comitibus Generalibus, vel Provincialibus.

70. Quod attinet ad exteros, docent multi cum Suario, posse Confessarios Regulares ex privilegio Sixti IV. dispensare in omni genere irregularitatum, in quo possunt Episcopi; sed videndum, an & quomodo sit in usu privilegium hujusmodi Minimis concessum, & a Julio II. confirmatum.